

Fiziksel ergonomide riskler

KONULAR

- Fiziksel ergonomide temel ilkeler
- Fiziksel ergonomide riskler

Fiziksel ergonomide temel ilkeler

- Doğal duruşun korunması

Fiziksel ergonomide temel ilkeler

- Dinamik çalışma, hareket

Fiziksel ergonomide temel ilkeler

- İnsanın sınırlarına ve değişkenliğine uygun iş tasarımı

Sınırlar:

- Biyomekanik
- Antropometrik
- Fizyolojik

Fiziksel ergonomide riskler

- Sağlıksız duruşlar
- Tekrarlı hareketler
- Aşırı güç uygulamaları
- Bölgesel bası
- Titreşim

! Riskler bir arada oluşursa etkileri artar.

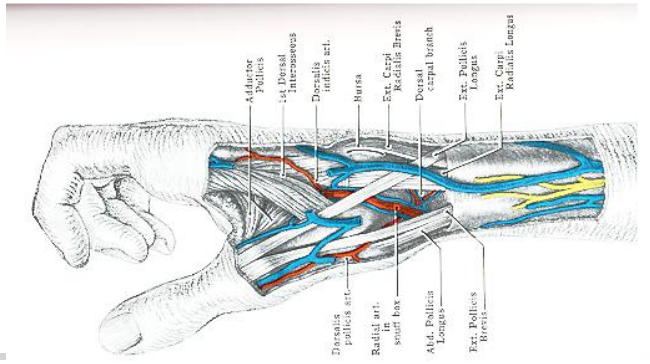
Fiziksel ergonomide riskler

Ergonomik risklerin sonuçları:

- Kas iskelet sistemi rahatsızlıkları
- Verimsizlik
- İnsan hatası ve kalite sorunları

Kas iskelet rahatsızlıkları

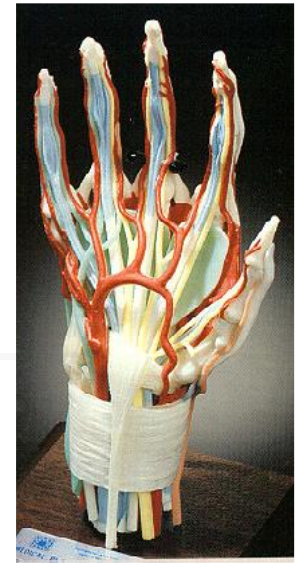
Tekrarlı, sürekli ve aşırı güç uygulamaları sonucu oluşur.

Belirtileri:

- Hareket, bası, sıcak/soğuk maruziyet, titreşim halinde ağrı
- Cilt renginde değişim
- Uyuşma ve karıncalanma
- Eklemlerde hareket kısıtlamaları
- Tutma kuvvetinde azalma
- Küçük kas performansında düşüş

Kas iskelet rahatsızlıkları

Kaslar, tendonlar, eklemler, sinirler ve kılcal damarlar zarar görür.

Başlıca türleri:

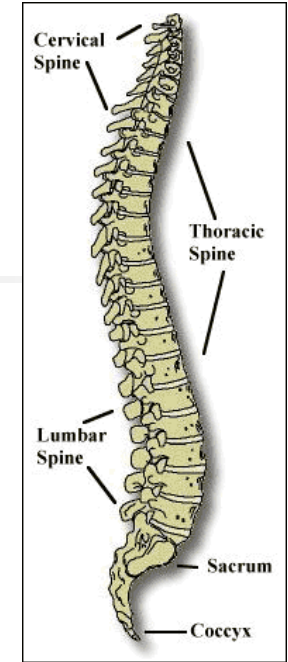
Karpal tünel sendromu: Karpal tünelden geçen sinirlerin sıkışması

Ulnar sinir kompresyonu: Ulnar sinirin bilek veya el ayasında sıkışması

Tenosinovit: Tendonları çevreleyen sinoviyal kılıfın iltihaplanması

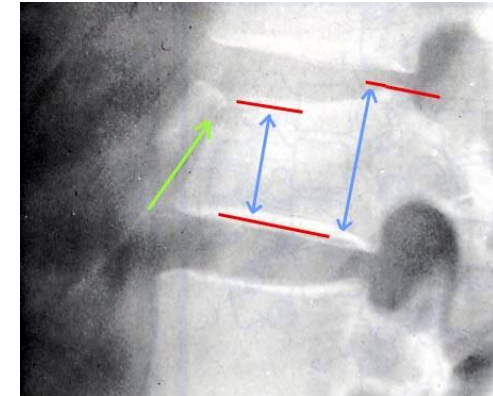
Tendonit: Tendonların iltihaplanması ve sıkışması

Kas iskelet rahatsızlıkları

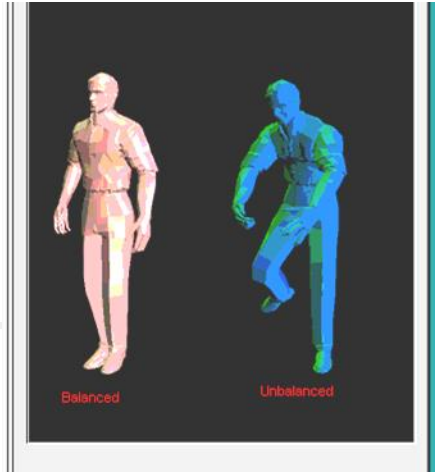

Disk zedelenmesi: Omurgadaki disklerin aşırı yüklenme ile zedelenmesi

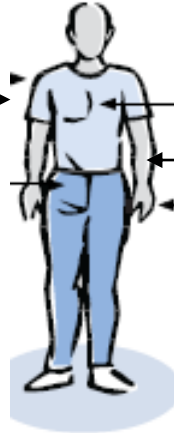
Torasik çıkış sendromu: Boyun ve omuz arasında kalan sinir ve kan damarlarının sıkışması

Sağlıksız duruşlar

Sağlıklı çalışma alanı

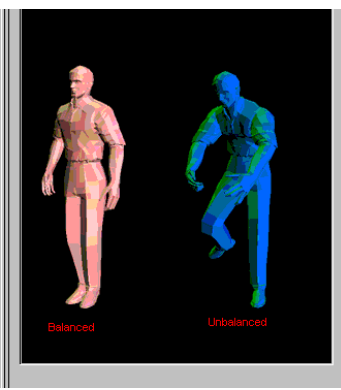

Sağlıklı yük kaldırma alanı

Vücudun orta bölgelerinin kullanıldığı çalışma sağlıklıdır.

Sağlıksız duruşlar

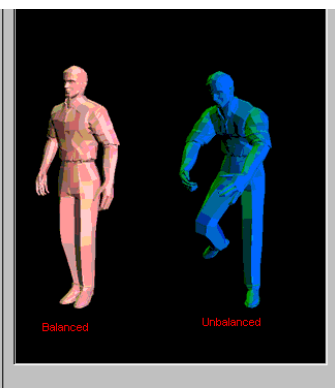
Sağlıksız duruş sebepleri:

Hatalı tasarlanmış;

- Çalışma alanı,
- Teçhizat

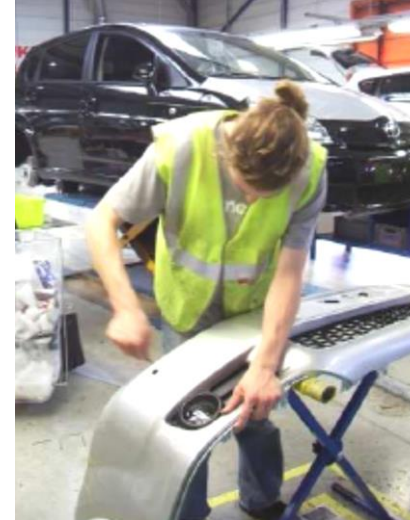

Sağlıksız duruşlar

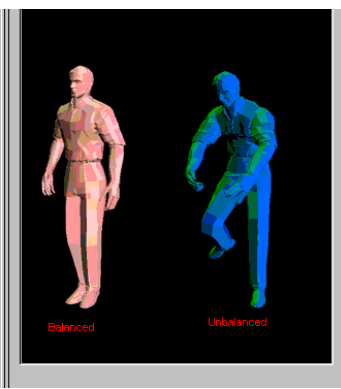

Sağlıksız duruş sebepleri:

*Hatalı çalışma yöntemleri

Sağlıksız duruşlar

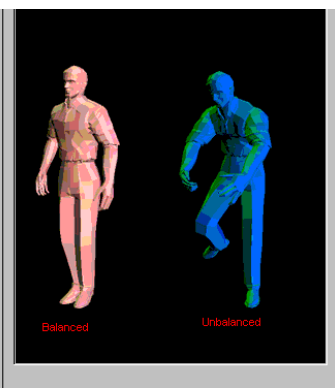

Sağlıksız duruş sebepleri:

*Görme zorluğu

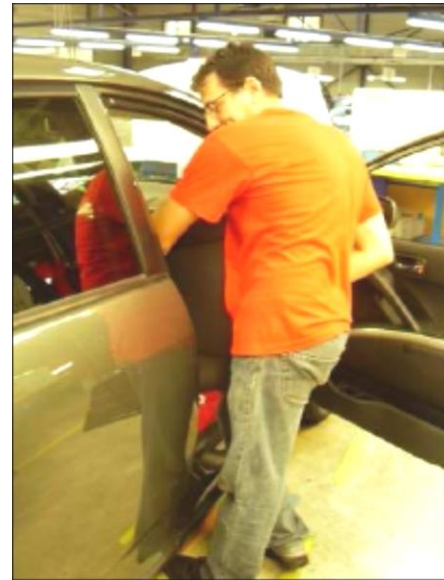

Sağlıksız duruşlar

Sağlıksız duruş sebepleri:

*Eğitimsizlik

Sağlıksız duruşlar

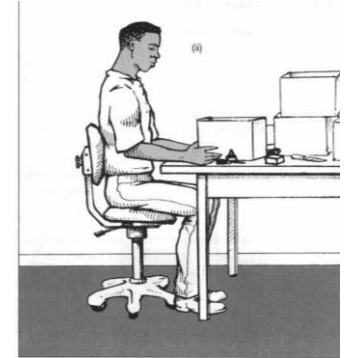
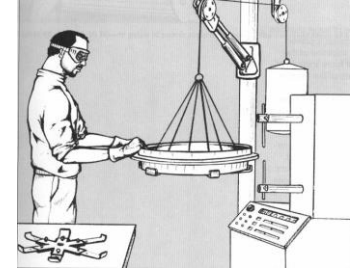
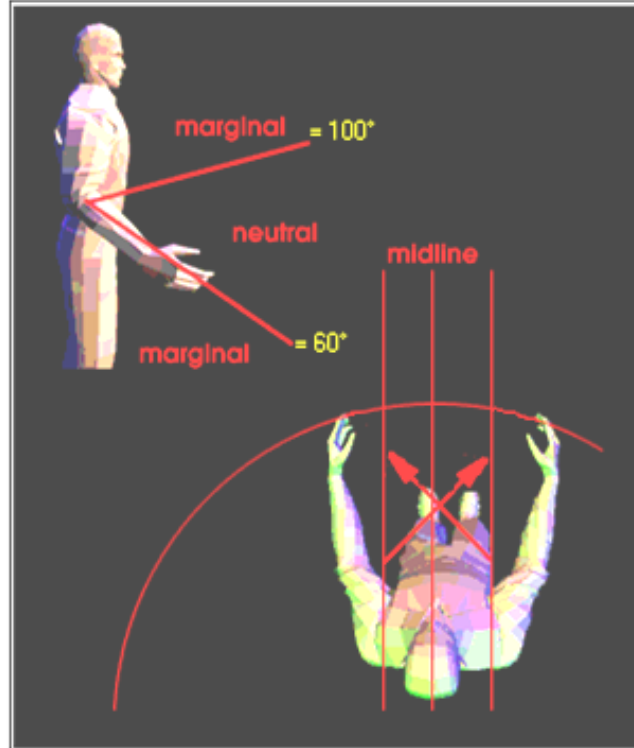
Omuz ve kollar

Kollar önde

Sagittal alanda simetrik

Omuzla dirsekler açı yapmadan

Çalışılmalıdır.

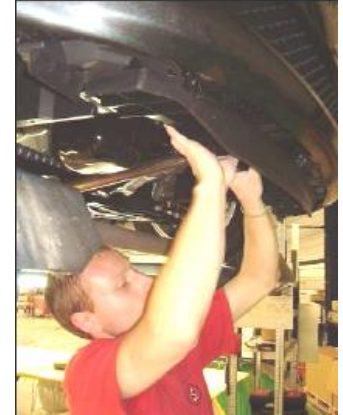
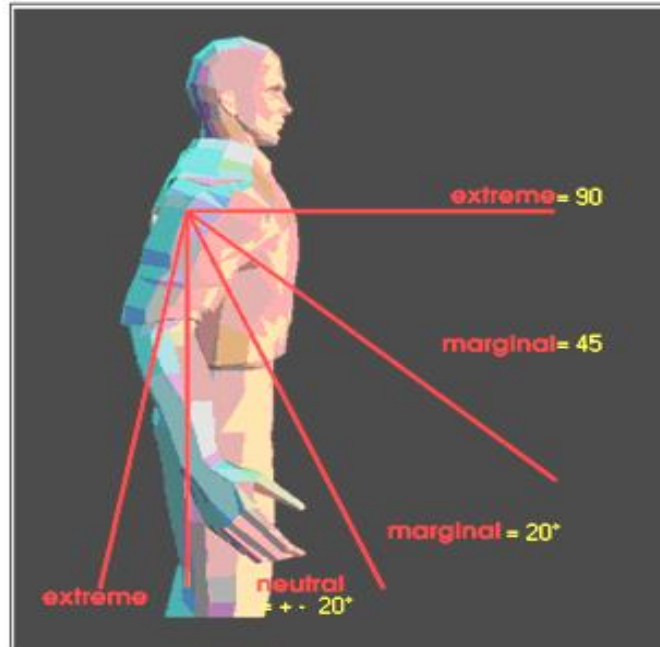
Sağlıksız duruşlar

Omuz ve kollar

Kollar yukarıda
çalışma;

Omuz sinirlerine
bası ve tuzaklama
yapar

Statik durumda
dolaşım sistemini
ve kalbi zorlar

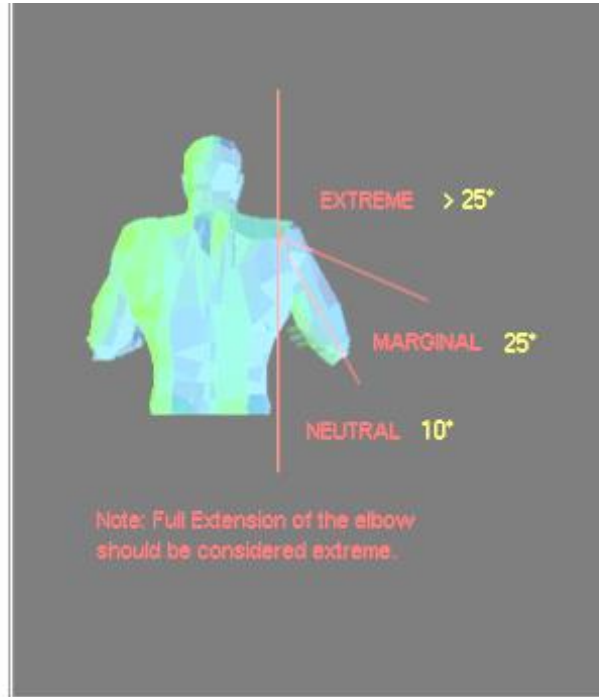
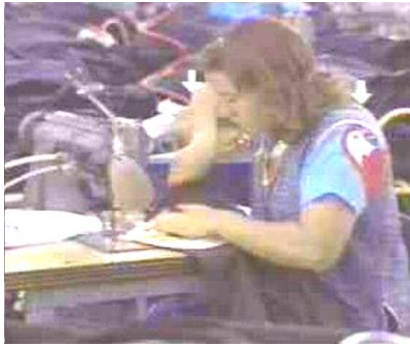

Sağlıksız duruşlar

Omuz ve kollar

Dirsek abduksiyonu $> 25^\circ$
Omuz sinirlerine bası ve
tuzaklama yapar

Fizyolojik yorgunluğa yol
açar

Sağlıksız duruşlar

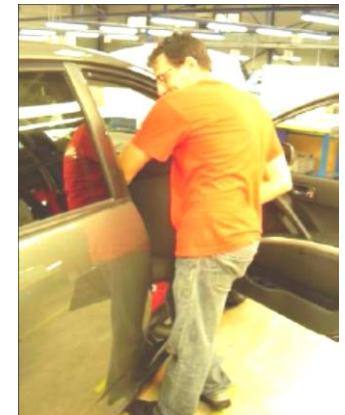
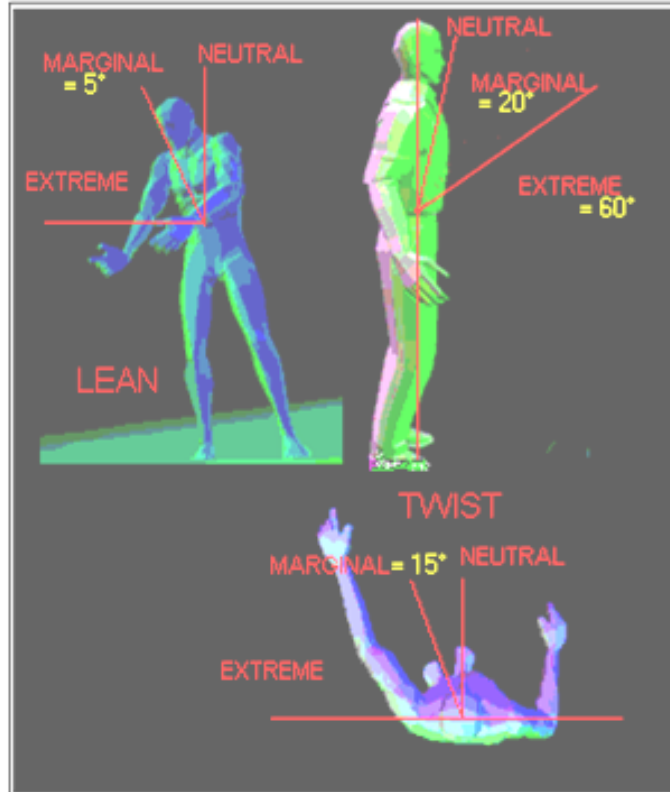
Üst vücutta asimetri

Risk alanı:

Vertikal düzlemde $> 5^\circ$ asimetri

Sagittal düzlemde $> 15^\circ$ asimetri

Transversal düzlemde $> 20^\circ$ fleksiyon

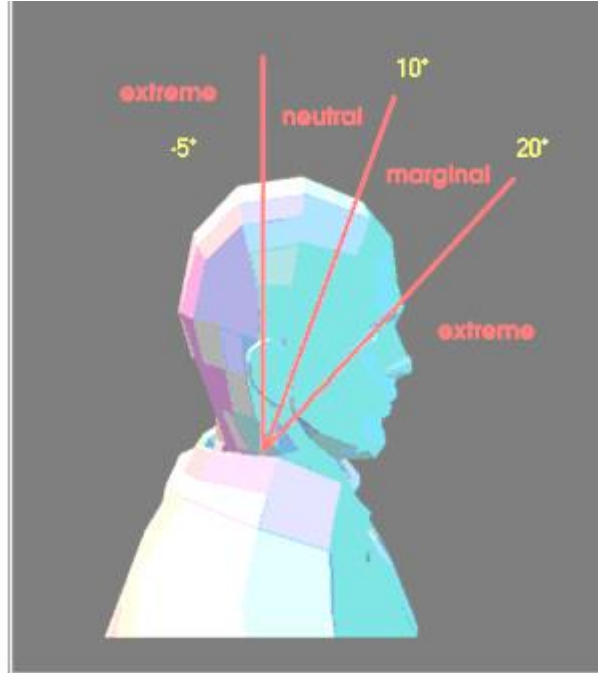
Sağlıksız duruşlar

Boyun

Risk alanı:

Ekstansiyon $> 5^{\circ}$

Fleksiyon $> 20^{\circ}$

Sağlıksız duruşlar

El bilekleri ve eller

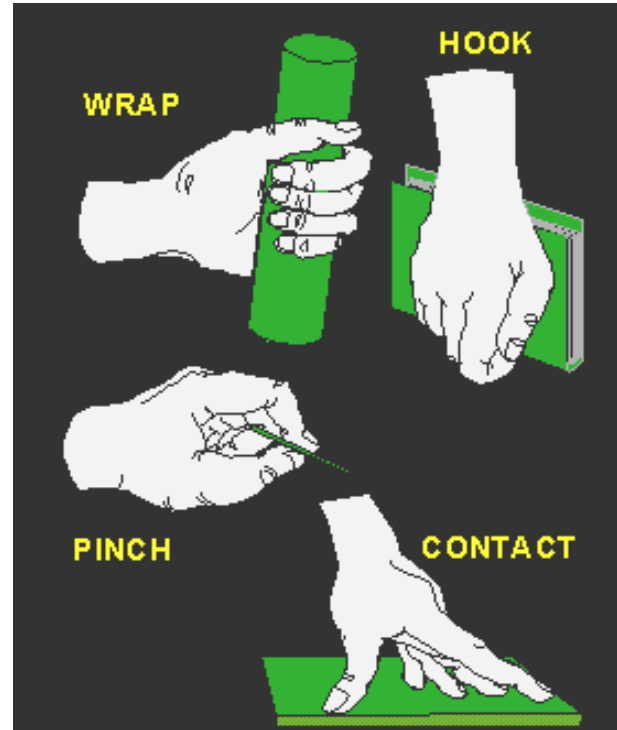
“Wrap” tipi tutuş sağlıklıdır.

Risk alanı:

Fleksiyon/ekstansiyon $> 15^\circ$
Ulnar/Radyal deviasyon

3,175 kg.’den yüksek tutma
kuvveti uygulama

Yüksek tutma kuvveti
bölgesel bası yaratır.

Tekrarlı hareketler

Aynı kas grupları ve eklemlerin tekrarlı çalışması.

Risk alanı:

Tekrar süresi < 30 sn. olan süreçler

Kısa-sık dinlenme ve iş çeşitliliği

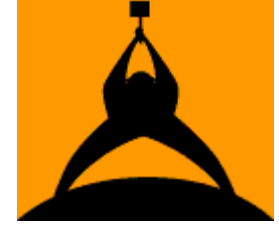
Tekrarın etkisini azaltır.

Tekrarlı hareket örneği

Aşırı güç uygulamaları

Statik durumda aşırı güç uygulamanın etkisi artar.

Risk unsurları:

- Güç uygulama
  - Süresi
  - Sıklığı
- Sağlıksız duruşta aşırı güç uygulama

Aşırı güç uygulamaları

Yük taşıma

En önemli risk alanıdır.

İşe bağlı sırt rahatsızlıklarının temel sebebidir.

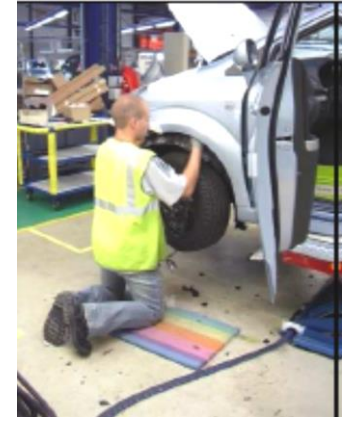

Bölgesel bası

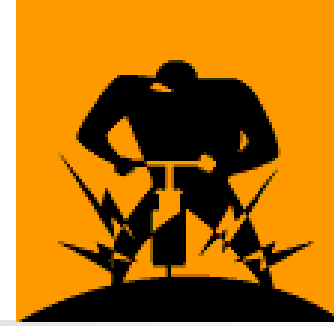
Vücudun sert ve keskin yüzeylere dayanması sonucu, dokularda bölgesel baskı oluşumudur.

Sinir, tendon ve kılcal damarların kemik ve deriye yakın olduğu; parmaklar, avuç içleri, bilekler, önkol, dirsekler ve dizler bölgesel basıya karşı hassastır.

En yaygın risk alanı:
Sert ve keskin yüzey/kenarlara bası

Titreşim

Titreşim, bir katı cismin parçacıklarının statik denge konumu etrafında düzenli (periyodik) ve düzensiz (stokastik) yaptığı harekettir.

Titreşimin etki unsurları:

- Genliği
- Frekansı
- Etki süresi
- Zamana göre değişimi,
- Etki alanı

Titreşim

Tüm vücut titreşimi

Titreşim yapan kabinli araç kullanımından doğar.

Etkileri:

- Yorgunluk
- İç organlarda yapısal zarar
- Omurgada yapısal zarar
- Görme yeteneğinde düşüş
- Bel sorunları

Titreşim

Bölgesel titreşim

Kol ve ellerin kullanılan cihazlar sebebiyle titreşime maruz kalmasıdır.

Etkileri:

- El-kol kemik ve eklemlerine yapısal zarar
- El ve parmaklarda kan dolaşımı bozukluğu
- Dirsek ve bilek eklem kıkırdaklarının sönümleyici özelliği kaybolur, kemikler doğrudan temas eder, karşılıklı aşınma oluşur.
- Yorgunluk
- Uyuşma, karıncalanma
- Soğuğa duyarlılık
- El hassasiyetinde azalma

Titreşim

Raynaud hastalığı (Beyaz el sendromu):

İnsana 40-300 Hz. titreşim ulaştığında, kan damarlarının kramp şeklinde kasılması sonucu parmaklar beyaz renk alır ve hissizleşir.

Havalı çekiç ve elektrikli testere kullanıcılarında görölür.

Soğuk ortam kan damarlarının titreşime karşı hassasiyetini ve beyaz el etkisini artırır.

Ergonomik riskleri arttıran unsurlar

- Riskin etki süresi ve sıklığı
- Psikolojik stres
- Çalışma hızı
- Taşınan yük

Ergonomik risk belirtileri

- Yorgunluk ve rahatsızlığa bağılı boyun ağrısı, tutulmalar,vb. hareket kısıtlamaları
- Yaratıcı düzenlemeler (ayaklık, sandalye arkasına minder vb.)
- İşe gelmeme oranında ve sağlık sorunlarında artış
- Kalite hatalarında artış
- İş memnuniyetsizliği
- Üretim sürecinde aksamalar

